

goni, in eden drugemu pripovedujejo, kaj je to i. t. d. Angel perve nedolžnosti jih popusti, in začena se na paši prava šola hudičeva. Ena garjeva ovca med drugimi je dovolj, da se vsa okuži; en hudoben otrok med drugimi druge pohujša, da se poživinijo. Naučé se kleti, rotiti, prisegati, lagati, krasti in prešeštovati, ter že v mladih letih zore za peklensko brezno. Zato se peklenšek boji, da bi si soseske razdelile pašnike, in podpihuje neumne ljudi, da nočejo razdelovati občinskih pašnikov in gojzdov. Taki slabi starši otroke raji pošiljajo v tako hudobno šolo na pašo, kakor pa v farno cerkveno šolo, in imajo vedno izgovor na jeziku, da morajo pasti. Oj, to je paša, da se Bogu usmili! od nje ima hudobni duh naj več dobička. Ali ni žalostno, da imajo starši več skerbí za svoja teleta, za svoje pure in gosi, kakor za svoje otroke, ki so vstvarjeni po božji podobi!¹⁴

P a š n i k

Nekaj o šolski molitvi. V vsaki dobri keršanski šoli učenci pred šolo in po šoli vselej tudi molijo. To je že stara lepa navada, ktera pa se, žalibog! tu pa tam malo, ali slabo opravlja. Da se otroci ne navadijo tlačansko moliti, naj jim bo v tem učitelj lep zgled. Potem pa naj učitelj tudi pazi:

1) da otroci lepo glasno in počasi molijo, pa tudi ne preglasno, da se iz molitve ne naredí glušivni hrup in krič po šoli.

2) Otroci naj v šoli stojé molijo, in naj bodo obrnjeni v križ ali na kako drugo sveto podobo na steni. Učitelj naj stoji takó pred njimi, kakor tirja, da naj učenci stojé.

3) Učitelj naj si sam ne zbira molitvic, temué naj moli z otroci molitvice, ki mu jih odloči duhovni prednik. Preden pa otroci molijo kako novo molitvico, mora učitelj skrbeti, da jo vsi dobro razumejo. Nikar nikoli ne moli in ne poj z otroci kaj, kar ne razumijo!

4) Dolgih molitev ne moli v šoli! Otrok ne more dolgo moliti z zbranim duhom; blebetanje pa je prazno, pa tudi pregrešno. *)

A.

*) Prosimo, naj nam kdo preč. g. g. katehetov o tej reči kaj pové. Vredn.

Učitelj naj šolo boljša. Da učitelj šolo boljša, to je, da šola na vse strani napreduje, je treba, da ima pred vsem drugim

1) sam veselje do šole. Učitelj ne sme biti najemnik, ki dela le za to, da zvečer dobi svoje plačilo, in mu ni mar, ali je z delom kaj koristil, ali nič, ali pa je še celo gospodarju škodoval itd. Učitelj naj gre v šolo vesel in pripravljen za svoje imenitno delo, in naj le premišljuje, kako bi s svojim podukom koristil učencem, cerkvi in ljubi domovini. Slab je učitelj, ki vedno le toži, da mu šola preseda, da bi raji delal, ne vé, kaj, kakor pa da podučuje svojeglavno mladino itd. Tak učitelj že na čelu nosi nezadovoljnost svojega stanú, in ni boljši od nezvestega najemnika. Bog ne daj mladini takih odgojnikov!

2) Učitelj, ki hoče šolo resnično boljšati, mora imeti za to tudi prave, dobre lastnosti. Nравne lastnosti, ki naj jih ima dober učitelj, so: pohlevnost, poterpežljivost in ljubezen do svojih učencev.

Učitelj, ki se moško in celó ošabno obnaša, kaže, da ima več na glavi, kakor v glavi, da gotovo ne more kaj prida koristiti v šoli. Stari šolski možje pišejo v mnogih spisih o gerdi učiteljski ošabnosti, in pravijo, da ni bolj nagnjusnega na svetu, kakor je učiteljska ošabnost, naj že bo pri svetnih ali duhovnih učiteljih. Ponižnost rodi pohlevnost, in če je učitelj pri vseh svojih delih lepo ponižen in pohleven, stori veliko, veliko; zakaj ponižnemu in pohlevnemu sercu se vdajajo in vnemajo druga serca; ošabnost pa je samovlastna, in se ji tedaj tudi vse zoperstavlja. Tudi brez poterpežljivosti učitelj ne more shajati. Kako boš živel med toliko množico živih pa tudi nerodnih učencev, če te vsaka naj manjša reč zbada in nevolji? Če je pri katerem stanu treba poterpežljivosti, je je treba naj pred pri učiteljskem stanu, kateri mora tako rekoč svojo prvo podlago imeti na kamnu železne poterpežljivosti. Iz pohlevnosti, ponižnosti in iz poterpežljivosti izhaja še le prava ljubezen do otrok in sploh do učiteljskega stana. Brez te ljubezni pa ne opravi učitelj kar nič. Z ljubeznijo se pridobi ljubezen. Če učitelj ljubi svoj stan in svoje učence, ga ljubijo tudi ti, in vsi vkup so kakor skerbni oče in dobri otroci. Kaj je lepšega v šoli, če učenci ljubijo svojega učitelja in so mu resnično vdani! Večkrat je to edino in naj lepše plačilo za učiteljeve trude.

Ako učenci svojega učitelja ljubijo, ga radi vbogajo, mu radi delajo veselje, in tudi ne zakrivajo pred njim svojih malenkosti. Učitelj ima pri takih učencih veljavo, veljavo ima tudi njegov poduk; veljavni poduk pa sega globoko v mladinska serca ter rodi mnogo naj lepšega sadu. *P.*

Pomenki *o slovenskem pisanji.*

XIX.

T. Poleg Donave — malo da ne od virja pa do ustja njenega — so stali nekdanj Sloveni, se vé z različnimi imeni: Na zahodu so bili noriški pa karantanski, v sredi panonski, zgorej moravski, spodej ilirski, na vzhodu pa bulgarski.

U. Kako so neki govorili?

T. Imeli so sicer enake običaje, enako govorico, da si nekatere narečja. Smelo bi se zlasti ločiti noriško, panonsko in bulgarsko narečje.

U. Kakor ločimo v novoslovenščini koroško, kranjsko pa štajarsko?

T. In kakor se je tu kranjsko narečje povzdignilo v knjižni jezik; tako se je tam panonsko-slovensko po Círilu in Metodu, po katerih je došlo Slovanom vzajemno slovstvo.

U. Kerščanstvo so dobivali Slovenci že prej po latinskih ali laških blagovestnikih; ali so dobili s kerščanstvom po njih tudi svoje prvo slovstvo?

T. Kolikor se doslej vé, nam prvi — z laške strani — niso dali nobenega pismenega spominka, vsaj v novoslovenščini ne. More biti, da so spisali kaj v glagolici, kar pa ni gotovo. Da jih je težko stalo, verske resnice razlagati Slovencem, si lahko mislimo. Z latinsko službo božjo so razširjali tod latinsko besedo, ktere je tedaj polna naša cerkvena slovenščina.

U. Kaj pa so nam dali bogovestniki z druge — z nemške strani?

T. Cerkveni jezik so mnogotero spremenili, da imamo v njem še zdaj skoraj brez števila latinskih besedi v nemški obliki in navadi. Sicer so pa nam Slovencem dali res